

BAZÁLNÍ STIMULACE

Informační listy pro nejbližší osoby klientů
ošetřovaných v konceptu

Bazální stimulace®

Obsah:

Úvod.....	3
Bazální stimulace® v Domově seniorů Jindřichův Hradec	4
Biografická anamnéza	5
Iniciální dotek.....	7
Desatero bazální stimulace.....	8
Somatická - tělesná stimulace	9
Vestibulární stimulace.....	10
Optická - zraková stimulace	11
Auditivní – sluchová stimulace	12
Olfaktorická - čichová stimulace.....	13
Orální – chuťová stimulace	14
Taktilně-haptická - hmatová.....	15

Úvod

Vážené rodiny našich klientů,
chtěli bychom Vás seznámit s konceptem, který v našem zařízení uplatňujeme a nabídnout Vám spolupráci při péči o Vašeho příbuzného, který žije v našem zařízení.

Přístup vychází z moderních poznatků ošetrovatelské péče, sociální práce, psychologie a geriatricie.

Současně představuje návrat k takové péči, která respektuje člověka jako jedince s bohatou životní historií, s individuálními potřebami a přáními.

Jedná se především o návrat k humánnímu přístupu při péči o klienta.

Informace o Bazální stimulaci®, kterou Vám předkládáme, Vás má informovat o způsobu péče, kterou Vaším příbuzným budeme poskytovat. Zároveň Vám nabízí možnost, jak se můžete do této péče zapojit.

Pokud máte jakékoli dotazy nebo byste chtěli spolupracovat v péči o své blízké, obraťte se na vedoucí úseku přímé péče p. Mgr. Janu Beránkovou, DiS., nebo na vedoucí oddělení přímé péče.

Bazální stimulace® v Domově seniorů Jindřichův Hradec

Bazální stimulace® je moderní ošetrovatelský koncept podporující vnímání, orientaci, komunikaci a pohybové schopnosti člověka. Umožňuje i klientům v těžkém stupni demence vnímat své tělo i své okolí a navazovat určitý druh komunikace. Zaměřuje se na všechny oblasti lidských potřeb. Vychází z předpokladu, že nedostatek podnětů z okolního světa, ale i ze sebe samých, vede k deprivaci jedince. Ve snaze zabránit takovéto deprivaci nabízí cílenou péči, která umožňuje neustálý přísun podnětů. V našem domově se na uplatňování BS při každodenní péči o klienty stále více zaměřujeme.

Cílem je umožnit klientovi vnímat vlastní tělo i své okolí a podpořit komunikaci na neverbální úrovni.

Předpokladem úspěšného zavedení BS je i práce s autobiografií, životopisem klienta a zapojení jeho příbuzných do ošetrovatelského procesu, např. v době návštěv. Tak je dosahováno co nejlepšího efektu při zvyšování kvality života klienta.

Biografická anamnéza

- Sociální situace, zaměstnání, koníčky
- Kdo může a kdo nemůže navštěvovat
- Jaký je typ
- Jak slyší
- Jak vidí, potřebuje brýle?
- Denní rytmus
- Pravák, levák
- Doteky, které má rád
- Doteky, které má nerad
- Jak spí, poloha, přikrývky
- Jak si čistí zuby, jak se holí, jakou kosmetiku používá (prosíme, abyste ji také dodali)
- Co jí rád / nerad
- Co pije rád / nerad
- Které zvuky poslouchá rád
- Upřednostňuje některé materiály?
- Oblíbené vůně
- Co dělá, když má bolesti
- Co dělá, aby se cítil dobře (hudba, osoby, klid, káva...)
- Ostatní sdělení
- Důležitý zážitek v poslední době

Máme připraven dotazník, který budeme používat při péči o naše klienty. Můžete ho vyplnit v klidu doma. Pokud byste nám chtěli sdělit cokoli, co v dotazníku nenajdete, prosím vepište to do něj. Prosíme, spolupracujte s klíčovými pracovníky.

Dotek je komunikace - most v komunikaci mezi klientem a ošetřovatelem, tedy mezi dvěma světy, jsou doteky.

U osob, které nedokáží komunikovat na běžné úrovni, se snažíme najít jiné komunikační kanály – doteky. Dotek je nejjednodušší formou komunikace beze slov. Poskytuje vjemy z povrchu těla a vnitřního prostředí organismu. Dotek utváří vztahy a dává jim význam. Poskytuje klientovi jistotu, umožňuje orientaci a navozuje příjemný pocit. Jak správně terapeuticky doteky používat víme, všichni jsme prošli kurzem Bazální stimulace®.

Iniciální dotek

Nečekané doteky nebo necílené doteky mohou u klientů se sníženým stupněm vnímání vyvolávat pocit strachu a nejistoty. Mohou je lekat i některé naše projevy, které přichází nečekaně. Proto musíme dát klientovi jasně najevo, kde začíná a kde končí naše přítomnost a činnost u něho. Tuto informaci můžeme poskytnout pomocí cíleného doteku, tzv. **INICIÁLNÍHO DOTEKU**.

Místo doteku zvolíme na základě biografické anamnézy, nejčastěji to bývá rameno a pevným, zřetelným dotekem ho vždy informujeme o počátku a ukončení naší přítomnosti či činnosti s jeho tělem. Dotek je jasný, zřetelný a přiměřeného tlaku. Je nutné jej podpořit i verbálně a musí ho všichni, kteří přijdou s klientem do styku respektovat a poskytnout, včetně návštěv. Každý přichodící o něm musí být informován, což zajišťuje cedulka na viditelném místě u lůžka, kde je označeno místo iniciálního doteku a verbální projev.

Desatero bazální stimulace

1. Přivítat se a rozloučit s osobou vždy stejnými slovy
2. Dodržovat iniciální dotek
3. Hovořit zřetelně, jasně a ne příliš rychle
4. Nezvyšovat hlas a hovořit přirozeným tónem
5. Dbát, aby naše mimika, tón našeho hlasu a gestikulace odpovídaly významu našich slov
6. Používat takovou formu komunikace, na kterou byl náš klient zvyklý
7. Nepoužívat v řeči zdrobněliny
8. Nehovořit s více osobami najednou
9. Při komunikaci redukovat rušivý zvuk okolního prostředí
10. Umožnit reagovat osobě na naše slova

Z toho důvodu jsme pro Vás připravili krátké seznámení s tímto přístupem a nabízíme Vám možnosti, jak u svého příbuzného podporovat vnímání, komunikovat s ním a pomáhat mu, aby se cítil co nejlépe.

Jakým způsobem můžeme společně klientovo vnímání stimulovat?

Rozlišujeme několik druhů stimulací. V ošetrovatelské péči se snažíme začlenit všechny typy, při Vašich návštěvách se můžete zaměřit na ty, které jsou Vám blízké a při kterých se budete dobře cítit.

Somatická - tělesná stimulace

- základem je somatické vnímání, které nám poskytuje vjemy z povrchu těla a vnitřního prostředí organismu
- umožňuje klientovi vnímat svoje tělo, uvědomit si své hranice, zvyšuje pocity jistoty a důvěry
- je formou komunikace mezi klientem a pečujícím
- je zajišťována prostřednictvím doteků
- doteky by neměly být traumatizující, ale naopak klidné, prováděné celou plochou ruky a s určitým tlakem

Možnosti somatické stimulace:

- Iniciální dotek – cílený dotek pro sdělení počátku a ukončení naší přítomnosti či činnosti u klienta
- Koupele – zklidňující nebo povzbuzující
- Masáže – např. stimulující dýchání
- Polohování s ohraničením těla

Tip pro Vás:

Během návštěvy můžete klientovi několikrát změnit polohu jeho rukou – proplést prsty, založit ruce, položit je na kolena....

Vestibulární stimulace

- zdravý člověk se neustále pohybuje, mění své polohy v důsledku různých činností, které vykonává během dne
- cílem této stimulace je podpora vnímání rovnováhy, orientace, vnímání pohybu a polohy těla klienta
- umožňuje klientovi vnímat změny polohy
- zlepšuje orientaci v prostoru, zvyšuje pocit jistoty

Možnosti vestibulární stimulace:

- houpací pohyby v lůžku
- otáčivé pohyby hlavy
- nácvik tzv. pohybu ovesného klasu v poli

Tip pro Vás:

Klienta můžete obejmout a lehce se s ním kolébat.

Optická - zraková stimulace

- zrak nám umožňuje schopnost poznávat a vnímat okolní svět
- prožívat pozitivní vjemy a dává nám pocit jistoty
- stimulace by měla zohlednit autobiografickou anamnézu klienta a její variabilita záleží na kreativitě personálu a spolupráce s rodinou

Možnosti stimulace:

- využívat fotografií nejbližší rodiny a přátel
- výzdoba prostředí
- využívá barvy, výrazné malby, obrázky
- barevné povlečení

Tip pro Vás:

Klientovi můžete ukazovat velké, barevné, výrazné obrázky nebo fotky s tím, co za svého života znal a měl rád – děti, vnoučata, přírodu, zvířata, rodný dům, kostel ...

Auditivní – sluchová stimulace

- cílem je stimulace sluchového vnímání a rozlišovací schopnosti pro jednotlivé zvuky
- sluch je velmi důležitý pro navázání kontaktu s klientem a je spojen s iniciálním dotekem
- umožňuje vybavení vzpomínek

Možnosti stimulace:

- zpěv
- hudba
- vyprávění

Tip pro Vás:

Nebojte se vykládat s klientem o všem, co se ve Vaší rodině nebo zaměstnání děje, i když klient nereaguje a nedává Vám zpětnou vazbu. Mluvte s ním o Vašem běžném každodenním životě.

Olfaktorická - čichová stimulace

- vůně a pachy umožňují vybavení vzpomínek at' už kladných nebo záporných
- asociují různé lidi, situace a období
- čichové stimuly nenabízíme neustále, aby si klient na ně nezvykl
- podáváme v dávkách
- využívá známé vůně

Možnosti stimulace:

- Vůně
- pachy

Tip pro Vás:

Přineste klientovi a nechte ho přivonět oblíbenou vůni různého typu – mletá káva, čaj, skořice, koření, mýdlo, parfém ...

Orální – chuťová stimulace

- ústa jsou nejcitlivější a nejaktivnější zónou
- mají zásadní význam nejen pro příjem potravy, ale také pro zprostředkování pocitů požitku a rozkoše
- ústa mají velmi blízký vztah k čichovému vnímání
- umožňuje vybavení vzpomínek

Možnosti stimulace:

- oblíbené nápoje
- využívá např. molitanové štětičky namočené v oblíbené pochutině

Tip pro Vás:

Přineste klientovi a nechte ho ochutnat i jen malé kousky toho, co měl rád. Podávat můžete nakrájené, namleté nebo jen na vatové tyčince.

Taktilně-haptická - hmatová

- schopnost lidské ruky rozpoznat předměty
- používáme předměty oblíbené, nebo ty, s kterými klient denně pracoval, jako jsou talismany, předměty spojené s hobby, s výkonem povolání, předměty osobní hygieny, předměty denního života - klíče, ovladače, mobil, atd.

Možnosti stimulace:

- hračky
- hrnečky
- ručníky
- aplikace tepla a chladu
- předměty z denního života i práce
- kožšina

Tip pro Vás:

Podějte klientovi nějaký pro něj známý předmět. Po dobu návštěvy ale stačí jen jeden, abyste klienta nezahltili. Pokud není reakce dobrá, jiný předmět přineste až příště.

Děkujeme Vám za všechny připomínky a postřehy, které nám pomohou poskytovat Vašemu příbuznému péči co nejvíce individuální a přizpůsobenou jeho přáním a potřebám.